

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
MINISTRIA E ARSIMIT

6866/6
Nr. _____ Prot.

Tiranë, më 28.10.2025

URDHËR

Nr. 555, datë 28.10.2025

PËR

MIRATIMIN E PROGRAMEVE MËSIMORE TË DISA LËNDËVE TË
KURRIKULËS BËRTHAMË, TË DISA KLASAVE TË ARSIMIT BAZË

Në mbështetje të nenit 102 të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë, të shkronjës “ç”, të pikës 2, të nenit 45 të ligjit nr. 69/2012, “Për sistemin arsimor parauniversitar në Republikën e Shqipërisë”, të ndryshuar, të shkronjave “dh” dhe “e”, të pikës 5, të kreut III, të vendimit nr. 98, datë 27.02.2019, të Këshillit të Ministrave, “Për krijimin, mënyrën e organizimit e të funksionimit të Agjencisë së Sigurimit të Cilësisë së Arsimit Parauniversitar” dhe të urdhrit nr. 497, datë 29.09.2025 “Për delegimin e kompetencave dhe caktimin e detyrave të zëvendësministrit të Arsimit znj. Orjana Osmani”, i ndryshuar,

URDHËROJ:

1. Miratimin e “Programit mësimor të përditësuar, të lëndës “Gjuhë angleze”, të kurrikulës bërthamë, për klasën e parë të arsimit fillor”, sipas shtojcës 1, bashkëlidhur dhe pjesë përbërëse e këtij urdhri.
2. Miratimin e “Programit mësimor të lëndës “Qytetari”, të kurrikulës bërthamë, për klasën e parë të arsimit fillor”, sipas shtojcës 2, bashkëlidhur dhe pjesë përbërëse e këtij urdhri.
3. Miratimin e “Programit mësimor të përditësuar, të lëndës “Matematikë”, të kurrikulës bërthamë, për klasën e parë të arsimit fillor”, sipas shtojcës 3, bashkëlidhur dhe pjesë përbërëse e këtij urdhri.
4. Miratimin e “Programit mësimor të përditësuar, të lëndës “Dituri natyre”, të kurrikulës bërthamë, për klasën e parë të arsimit fillor”, sipas shtojcës 4, bashkëlidhur dhe pjesë përbërëse e këtij urdhri.
5. Miratimin e “Programit mësimor të përditësuar, të lëndës “Edukim fizik, sport dhe shëndet”, të kurrikulës bërthamë, për klasën e parë të arsimit fillor”, sipas shtojcës 5, bashkëlidhur dhe pjesë përbërëse e këtij urdhri.

6. Miratimin e "Programit mësimor të përditësuar, të lëndës "Muzikë", të kurrikulës bërthamë, për klasën e parë të arsimit fillor", sipas shtojcës 6, bashkëlidhur dhe pjesë përbërëse e këtij urdhri.
7. Miratimin e "Programit mësimor të përditësuar, të lëndës "Art pamor", të kurrikulës bërthamë, për klasën e parë të arsimit fillor", sipas shtojcës 7, bashkëlidhur dhe pjesë përbërëse e këtij urdhri.
8. Miratimin e "Programit mësimor të përditësuar, të lëndës "Teatër", të kurrikulës bërthamë, për klasën e pestë, klasën e gjashtë dhe klasën e shtatë të arsimit bazë", sipas shtojcës 8, bashkëlidhur dhe pjesë përbërëse e këtij urdhri.
9. Miratimin e "Programit mësimor të përditësuar, të lëndës "Gjuhë shqipe", të kurrikulës bërthamë, për klasën e gjashtë të arsimit të mesëm të ulët", sipas shtojcës 9, bashkëlidhur dhe pjesë përbërëse e këtij urdhri.
10. Miratimin e "Programit mësimor të përditësuar, të lëndës "Gjuhë angleze", të kurrikulës bërthamë, për klasën e gjashtë të arsimit të mesëm të ulët", sipas shtojcës 10, bashkëlidhur dhe pjesë përbërëse e këtij urdhri.
11. Miratimin e "Programit mësimor të lëndës "Qytetari", të kurrikulës bërthamë, për klasën e gjashtë të arsimit të mesëm të ulët", sipas shtojcës 11, bashkëlidhur dhe pjesë përbërëse e këtij urdhri.
12. Miratimin e "Programit mësimor të përditësuar, të lëndës "Histori", të kurrikulës bërthamë, për klasën e gjashtë të arsimit të mesëm të ulët", sipas shtojcës 12, bashkëlidhur dhe pjesë përbërëse e këtij urdhri.
13. Miratimin e "Programit mësimor të përditësuar, të lëndës "Gjeografi", të kurrikulës bërthamë, për klasën e gjashtë të arsimit të mesëm të ulët", sipas shtojcës 13, bashkëlidhur dhe pjesë përbërëse e këtij urdhri.
14. Miratimin e "Programit mësimor të përditësuar, të lëndës "Matematikë", të kurrikulës bërthamë, për klasën e gjashtë të arsimit të mesëm të ulët", sipas shtojcës 14, bashkëlidhur dhe pjesë përbërëse e këtij urdhri.
15. Miratimin e "Programit mësimor të përditësuar, të lëndës "Fizikë", të kurrikulës bërthamë, për klasën e gjashtë të arsimit të mesëm të ulët", sipas shtojcës 15, bashkëlidhur dhe pjesë përbërëse e këtij urdhri.
16. Miratimin e "Programit mësimor të përditësuar, të lëndës "Biologji", të kurrikulës bërthamë, për klasën e gjashtë të arsimit të mesëm të ulët", sipas shtojcës 16, bashkëlidhur dhe pjesë përbërëse e këtij urdhri.
17. Miratimin e "Programit mësimor të përditësuar, të lëndës "Edukim fizik, sport dhe shëndet", të kurrikulës bërthamë, për klasën e gjashtë të arsimit të mesëm të ulët", sipas shtojcës 17, bashkëlidhur dhe pjesë përbërëse e këtij urdhri.
18. Miratimin e "Programit mësimor të përditësuar, të lëndës "Gjuhë e huaj e dytë (frënge, italiane, gjermane), për shkollat me marrëveshje me ambasadat", të kurrikulës bërthamë, për klasën e gjashtë të arsimit të mesëm të ulët", sipas shtojcës 18, bashkëlidhur dhe pjesë përbërëse e këtij urdhri.
19. Miratimin e "Programit mësimor të përditësuar, të lëndës "Gjuhë e huaj e dytë", të kurrikulës bërthamë, për klasën e gjashtë dhe klasën e shtatë të arsimit të mesëm të ulët", sipas shtojcës 19, bashkëlidhur dhe pjesë përbërëse e këtij urdhri.

20. Miratimin e “Programit mësimor të përditësuar, të lëndës “Muzikë”, të kurrikulës bërthamë, për klasën e gjashtë të arsimit të mesëm të ulët”, sipas shtojcës 20, bashkëlidhur dhe pjesë përbërëse e këtij urdhri.
21. Miratimin e “Programit mësimor të përditësuar, të lëndës “Art pamor”, të kurrikulës bërthamë, për klasën e gjashtë të arsimit të mesëm të ulët”, sipas shtojcës 21, bashkëlidhur dhe pjesë përbërëse e këtij urdhri.
22. Programet mësimore të klasës së parë dhe klasës së gjashtë hyjnë në fuqi dhe fillojnë zbatimin në vitin shkollor 2026 – 2027.
23. Programet mësimore të klasës së shtatë hyjnë në fuqi dhe fillojnë zbatimin në vitin shkollor 2027 – 2028.
24. Programi mësimor i klasës së pestë hyn në fuqi dhe fillon zbatimin në vitin shkollor 2029 – 2030.
25. Programet mësimore të mëparshme, shfuqizohen sipas fillimit të zbatimit të programeve mësimore të lëndëve në klasat e sipërcituara.
26. Ngarkohen për zbatimin e këtij urdhri, Sekretari i Përgjithshëm, Drejtoria e Përgjithshme e Zhvillimit të Arsimit Parauniversitar, Agjencia Kombëtare e Arsimit Parauniversitar, Agjencia e Sigurimit të Cilësisë së Arsimit Parauniversitar, drejtoritë rajonale të arsimit parauniversitar, zyrat vendore të arsimit parauniversitar dhe institucionet arsimore parauniversitare.

Ky urdhër hyn në fuqi menjëherë.

ZËVENDËSMINISTRI

ORJANA OSMANI

PROGRAMI I LËNDËS “ART PAMOR” ARSIMI FILLOR KLASA 1

FUSHA “ARTET”

PROGRAM I PËRDITËSUAR

Koordinator: Marina Topulli

PËRMBAJTJA E PROGRAMIT

1	HYRJE.....	5
2	QËLLIMI DHE OBJEKTIVAT E PËRGJITHSHME TË LËNDËS	6
	2.1 Objektivat e përgjithshme të lëndës Art pamor në Arsimin Fillor	7
3	PËRMBAJTJA E PROGRAMIT	7
4	KOMPETENCAT DHE AFTËSITË QË ZHVILLON LËNDA E ARTIT PAMOR	11
	4.1 Kompetencat kyçe dhe rezultatet e të nxënit.....	11
	4.2 Temat ndërkurrikulare dhe lidhja me lëndën e artit pamor	15
	4.3 Kompetencat e lëndës së artit pamor dhe rezultatet e të nxënit	17
5	PËRMBAJTJA MËSIMORE DHE REZULTATET E TË NXËNIT	22
	5.1 Koha mësimore për secilën tematikë për klasën e parë	22
	5.2 Përmbajtja e lëndës sipas tematikave dhe përshkrimi i përmbledhur i tyre	22
	5.2.1 Tematikat: Gjuha dhe komunikimi artistik – Teknikat dhe proceset artistike – Historia, arti dhe shoqëria	23
	5.3 Shembuj të veprimtarive për përmbushjen e rezultateve të të nxënit (RN-ve).	29

6	METODOLOGJIA E MËSIMDHËNIES	33
6.1	Roli i situatave të të nxënit praktike nga jeta reale në mësimin e artit pamor:	33
6.2	Puna me nxënësit me nevoja të veçanta në lëndën e artit pamor	35
6.3	Puna me nxënësit e talentuar në lëndën e artit pamor	36
7	VLERËSIMI I NXËNËSVE	37
7.1	Format e vlerësimit në lëndën e artit pamor	37
7.2	Shembull i niveleve të arritjes për vlerësimin e rezultateve të të nxënit, RN-ve.	40
8	BURIMET DHE MATERIALET DIDAKTIKE	41
8.1	Përdorimi i teknologjisë dhe burimeve digjitale	42
9	REKOMANDIME PËR ZBATIMIN E PROGRAMIT	43
9.1	Rekomandime për mësuesit	43
9.2	Rekomandime për vlerësuesit e jashtëm	44
9.3	Rekomandime për prindërit.....	45
9.4	Rekomandime për nxënësit	45
10	NDRYSHIMET PËRMBAJTJESORE	46

Përmbajtja e tabelave

Tabela 1. Kompetencat kyçe dhe rezultatet e të nxënit.	12
Tabela 2: Kompetencat artit pamor dhe rezultatet e të nxënit	19
Tabela 3: Orë të sugjeruara për çdo tematikë	22
Tabela 5. Shembull i veprimtarive për përmbushjen e RN-ve.....	30
Tabela 6. Shembull për nivelet e arritjes për vlerësimin e RN-ve	40

Përmbajtja e diagrameve

Diagrama 1. Përmbajtja e programi lëndor të artit pamor	9
Diagrama 2. Korniza konceptuale e lëndës së artit pamor.....	18
Diagrama 3. Shembull situatë të nxëni dhe lidhja me elementet e programit	32

1 HYRJE

“Arti pamor” është një mënyrë për të krijuar dhe komunikuar nëpërmjet imazhit. Lënda e “Artit pamor” është një lëndë e veçantë dhe ka kërkesat e veta specifike të të mësuarit. Arti është një mënyrë e natyrshme dhe e kënaqshme e pasurimit të botës së fëmijëve. Veprimtaritë e “Artit pamor” bëjnë të mundur që nxënësit të bëjnë lidhjen midis botës reale dhe imagjinare, të organizojnë dhe të shprehin vizualisht idetë, ndjenjat dhe eksperiencat nëpërmjet vizatimit, pikturës, konstruksioneve etj. Edukimi nëpërmjet “Artit pamor” siguron zhvillimin e krijimtarisë dhe përvojave personale nëpërmjet zbulimit, kërkimit, eksperimentimit, trillimit, vizatimit dhe përdorimit të një sërë mjeteve dhe teknikave. Kjo lëndë promovon vëzhgimin dhe ndihmon nxënësit të fitojnë ndjeshmëri për botën vizuale, hapësinore dhe të prekshme dhe për eksperiencat estetike. Zhvillimi i aftësive perceptuale i ndihmon nxënësit të shijojnë dhe interpretojnë mjedisin vizual dhe veprat e artit njëkohësisht lehtësojnë të nxënin në të gjithë kurrikulën e arsimit fillor. Krijimtaria në art kontribuon në formimin e një identiteti personal e të vetëbesimit dhe ndihmon në krijimin e vetëdijes kulturore dhe ndjeshmërisë. Ky program në arsimin bazë ka për qëllim: të ndihmojë nxënësit të zhvillojnë aftësitë krijuese, komunikuese, të kuptojnë botën, që i rrethon, nëpërmjet “Artit pamor”. Që në fëmijërinë e hershme, në mënyrë shumë të natyrshme, fëmijët bëjnë shenja, shgaravina dhe vizatojnë me çdo lloj materiali. Nëpërmjet shgaravinave një fëmijë “bën një shenjë në këtë botë” është një nga shembujt e hershëm të shtysës personale. Fëmijët fillojnë të tregojnë që e pëlqejnë ambientin e tyre dhe njohin objektet që u duhen. Me kalimin e viteve këto imazhe shenjash zhvillohen sipas stadeve specifike. Ky progres i zhvillimit grafik fillon nga mosha 2 vjeç dhe vazhdon deri në adoleshencë. Edhe pse në fillimet e veta, ai është natyral dhe spontan, më vonë ai kërkon një mësimdhënie të përshtatshme. Lënda e artit pamor në arsimin fillor i ndihmon fëmijët të zhvillojnë potencialin e tyre krijues në lidhje me botën vizuale dhe aftësitë për të simbolizuar, shprehur dhe komunikuar përmes imazheve. Të mësuarit në artin pamor u siguron nxënësve një sërë eksperiencash emocionale, njohëse, psikomotore, sociale dhe estetike. Nxënësit kanë mundësi të krijojnë imazhet e tyre, duke u përfshirë në procesin krijues për të zbuluar mundësi të shumta të kombinimit të materialeve me gjuhën vizuale. Në këtë nivel ata mësojnë të ushtrojnë mendimin kritik dhe të zhvillojnë ndjesitë e tyre estetike nëpërmjet vlerësimit jo vetëm të punëve të tyre dhe të shokëve/shoqeve, por edhe të veprave të artit, të objekteve tradicionale dhe imazheve të mediave të marra nga historia dhe trashëgimia kulturore e të tashmes dhe të shkuarës. Nëpërmjet lëndës së artit pamor, në ciklin e ulët, nxënësit inkurajohen të bëjnë lidhjen e artit

pamor me lëndët e tjera në kurrikul. Në këtë mënyrë ata hapin një dritare me botën për të zbuluar karakteristikat e veçanta të saj dhe të kuptojnë më mirë kulturën e tyre. Në këtë mënyrë nxënësit zhvillojnë identitetin e tyre kulturor dhe përgatiten për rolin e tyre si qytetar.

2 QËLLIMI DHE OBJEKTIVAT E PËRGJITHSHME TË LËNDËS

Qëllimi i artit pamor në arsimin fillor është shumë i rëndësishëm për zhvillimin e fëmijëve. Lënda e artit pamor në klasën e parë është një mjet i fuqishëm për zhvillimin e aftësive vëzhguese dhe krijuese të fëmijëve përmes zhvillimit të veprimtarive dhe përdorimit të teknikave të shumëllojshme artistike. Arti pamor:

- inkurajon bashkëpunimin dhe komunikimin ndërmjet fëmijëve, duke i ndihmuar ata të punojnë së bashku në veprimtaritë artistike;
- zhvillon aftësitë krijuese, duke nxitur imagjinatën nëpërmjet veprimtarive të larmishme artistike dhe i ndihmon fëmijët të shprehin emocione dhe ndjenja;
- përmirëson aftësitë motorike, ku arti pamor ndihmon në koordinimin e syve dhe të veprimit të duarve duke përdorur në mënyrën e duhur një sërë mjetesh si lapsi, ngjyrat, goma, plastelina, gërshërët, ngjitësi, etj., dhe teknikash artistike si vizatimi, ngjyrosja, prerja, ngjitja, modelimi me qëllim realizimin e punimeve artistike;
- njeh nxënësit me aspekte të kulturës pamore, mëson rreth kulturave të ndryshme pamore dhe traditave artistike në kontekste të ndryshme historike;
- ofron mundësi për të vëzhguar dhe krijuar përmes veprimtarive artistike që ndihmojnë në përmirësimin e aftësive të përqendrimit, kujtesës dhe analizës;
- ndikon në rritjen e emocioneve pozitive që shkakton procesi krijues dhe i ndihmon nxënësit të shprehin ndjenjat dhe mendimet e tyre nëpërmjet gjuhës artistike.

2.1 Objektivat e përgjithshme të lëndës Art pamor në Arsimin Fillor

Objektivat e përgjithshme që synohen të arrihen në përfundim të klasës së parë kërkon që nxënësit:

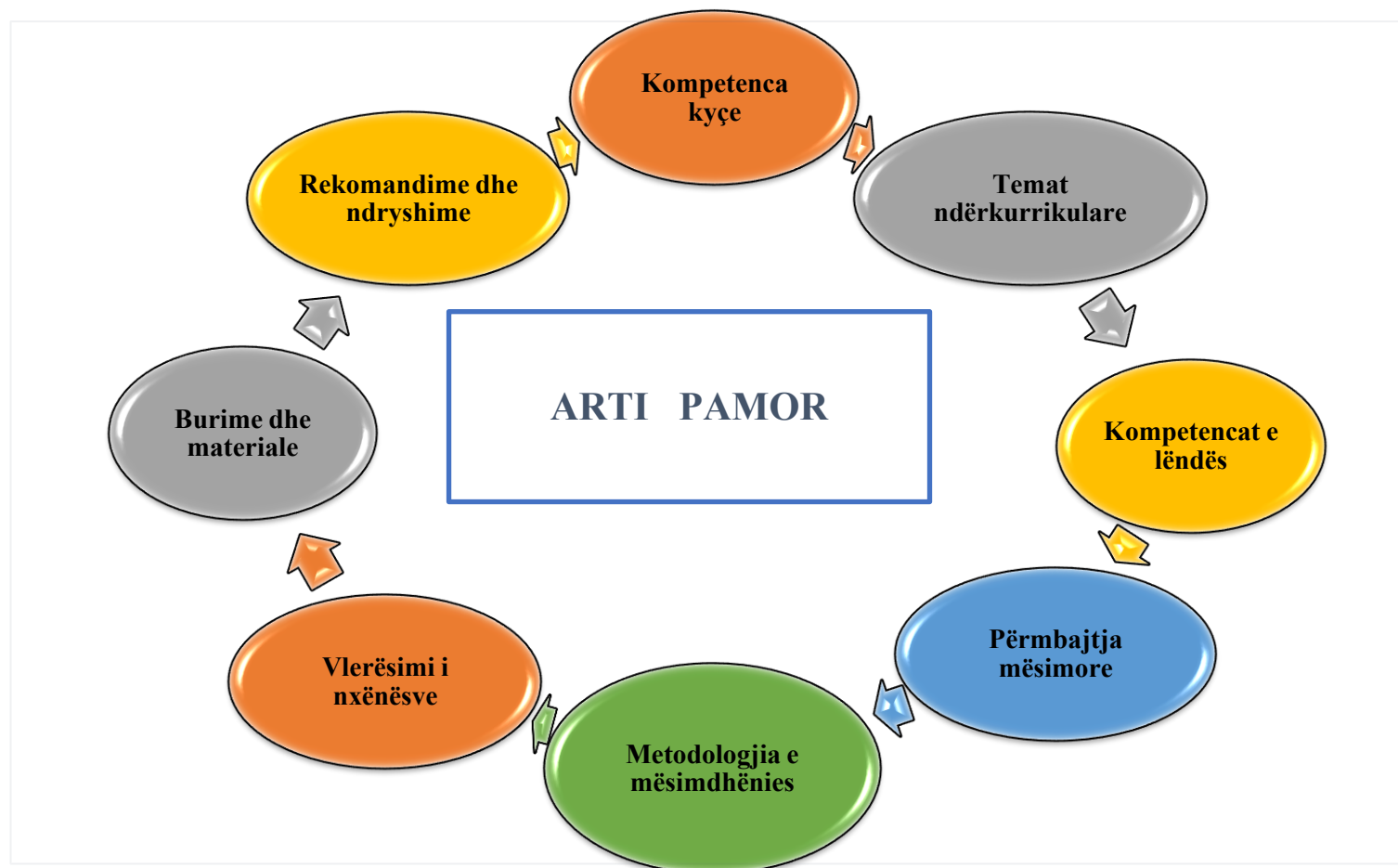
- Të zhvillojnë ndjesitë dhe aftësitë pamore përmes vëzhgimit, proceseve artistike dhe krijimit.
- Të përvetësojnë konceptet themelore të artit pamor në lidhje me gjuhën artistike, duke i zbatuar ato në praktikë përmes veprimtarive krijuese.
- Të përdorin elementet e artit pamor si vijën, ngjyrën, formën 2 dhe 3 dimensionale, teksturën, hapësirën në krijimet e tij dhe t'i evidentojë ato në jetën e përditshme përmes modeleve konkrete.
- Të aftësohen në përdorimin e mjeteve të ndryshme gjatë realizimit të punimeve.
- Të zhvillojnë aftësitë krijuese dhe eksperimentuese nëpërmjet përdorimit të mjeteve të larmishme artistike.
- Të përdorin teknika të ndryshme artistike gjatë veprimtarisë krijuese.
- Të mësojnë të bashkëpunojnë në grup dhe të respektojnë mendimin dhe punën e njëri-tjetrit.
- Të zhvillojnë aftësitë sociale përmes komunikimit me njëri – tjetrin.
- Të zhvillojnë aftësitë kritike dhe analitike përmes veprimtarive të ndryshme artistike për këtë grup moshë 7-11 vjeç.
- Të shprehin emocionet e tyre ndaj veprave të artit dhe punimeve të njëri-tjetrit.
- Të vlerësojnë vepra arti nga artistë të ndryshëm shqiptarë dhe botërore, apo nga periudha të ndryshme historike duke zhvilluar aftësitë e mendimit kritik.

3 PËRMBAJTJA E PROGRAMIT

Programi i artit pamor synon të krijojë kushte të favorshme për ndërtimin dhe zhvillimin e kompetencave të lëndës dhe të kompetencave kyçe, duke u mbështetur në situata të jetës reale dhe në kontekstin shkollor. Në thelb, ky program përqendrohet në edukimin dhe formimin artistik të nxënësve si individë të aftë për të kuptuar dhe përdorur njohuritë e artit pamor në mënyrën e duhur në jetën e tyre të përditshme. Programi i lëndës së artit pamor në arsimin fillor përmban:

- a) *Kompetencat kyçe dhe rezultatet e të nxënit që zhvillohen nëpërmjet lëndës së artit pamor.* Lënda e artit pamor kontribuon drejtpërdrejt në ndërtimin e kompetencave kyçe si dhe aftësive të shekullit 21-të si: të menduarin kritik dhe zgjidhjen e problemeve, aftësitë qytetare, aftësitë digjitale etj. *Temat ndërkurrikulare dhe zhvillimi i tyre nëpërmjet lëndës së artit pamor.* Programi i artit pamor ndërthur njohuritë dhe aftësitë e saj me temat ndërkurrikulare si: identiteti kombëtar dhe njohja e kulturave; qytetaria aktive dhe sipërmarrja; shëndeti mendor e fizik dhe siguria; zhvillimi i qëndrueshëm dhe qëndrueshmëria mjedisore; teknologjia, shoqëria dhe media duke i lidhur konceptet artistike me situata konkrete që nxënësit përballen në jetën e tyre.
- b) *Kompetencat e lëndës së artit pamor dhe rezultatet e të nxënit.* Arti pamor nuk është vetëm një disiplinë artistike, por një mjet i fuqishëm për të zhvilluar aftësi kyçe të shekullit 21. Ai e përgatit nxënësin për të qenë *krijues, bashkëpunues, komunikues efektiv dhe qytetar aktiv* në një botë në zhvillim të vazhdueshëm. Aftësitë kyçe të shekullit 21, janë një grup kompetencash që i ndihmojnë individët të jenë të suksesshëm në një botë që ndryshon me shpejtësi, të drejtuar nga teknologjia, informacioni dhe globalizimi. Lënda e artit pamor, në mënyrë të natyrshme, kontribuon fuqishëm në zhvillimin e këtyre aftësive.

Diagrama 1. Përmbajtja e programi lëndor të artit pamor

- c) *Përmbajtja mësimore dhe rezultatet e të nxënit.* Në këtë rubrikë përshkruhet koha e dedikuar (numri i orëve mësimore) të klasës së parë për çdo tematikë, duke ofruar hapësirë për punë individuale, në grup etj; tematikat e lëndës dhe përshkrimi i përmbledhur i tyre; njohuritë kryesore, aftësitë për secilën tematikë dhe qëndrimet që demonstroi nxënësi.
- d) *Metodologjia e mësimdhënies.* Në lëndën e artit pamor është e rëndësishme t'i kushtohet një vëmendje e madhe përdorimit të metodave interaktive, teknikave të menduarit kritik dhe krijues, bashkëpunimit dhe punës në grup. Përshatja e mësimi për nxënësit me nevojë të veçanta dhe mbështetja e talenteve në lëndën e artit pamor nxit kuriozitetin dhe pjesëmarrjen aktive gjatë zhvillimit të lëndës. Në këtë rubrikë do të ketë edhe disa shembuj veprimtarish për përmbushjen e rezultateve të të nxënit.
- e) *Vlerësimi i nxënësve është një tjetër rubrikë,* e cila përshkruan në mënyrë të përmbledhur llojet e vlerësimit të nxënësit, shembuj të instrumenteve të vlerësimit, vlerësimin si metodologji të nxëni. Gjithashtu në këtë rubrikë do të ketë edhe shembuj të niveleve të arritjes së rezultateve të të nxënit.
- f) *Burimet dhe materialet didaktike* që mund të përdoren në lëndën e artit pamor. Njohja me veprat e artit, me mjetet, teknikat, proceset artistike dhe elementet e trashëgimisë kulturore, etj., do të trajtohen gjithashtu në program si burime të rëndësishme për zhvillimin e aftësive artistike pamore.
- g) *Rekomandime për zbatimin e programit.* Në këtë rubrikë do të ketë disa rekomandime për përdoruesit e programit lëndor siç janë: nxënësit, mësuesit, hartuesit e teksteve mësimore, hartuesit e testeve kombëtare, vlerësuesit e jashtëm të cilësisë, prindërit.
- h) *Ndryshimet përmbajtjesore.* Në këtë rubrikë do të përshkruhen përditësimet kryesore në përmbajtjen lëndore.

4 KOMPETENCAT DHE AFTËSITË QË ZHVILLON LËNDA E ARTIT PAMOR

4.1 Kompetencat kyçe dhe rezultatet e të nxënit

Zhvillimi i kompetencave kyçe nga nxënësit gjatë procesit të mësimdhënies dhe të nxënies kërkon që mësuesi të sigurojë një lidhje të qëndrueshme dhe funksionale midis kompetencave kyçe dhe atyre të lëndës, sipas klasave të arsimit fillor. Kjo kërkon një planifikim të kujdesshëm të situatave të të nxënit, si dhe përzgjedhjen e metodave, mjeteve dhe burimeve të përshtatshme që nxisin angazhimin, reflektimin dhe zbatimin praktik të njohurive. Arti pamor nuk është vetëm një disiplinë artistike, por një mjet i fuqishëm për të zhvilluar aftësi kyçe të shekullit 21. Ai e përgatit nxënësin për të qenë *krijues, bashkëpunues, komunikues efektiv dhe qytetar aktiv* në një botë në zhvillim të vazhdueshëm. Aftësitë kyçe të shekullit 21, janë një grup kompetencash që i ndihmojnë individët të jenë të suksesshëm në një botë që ndryshon me shpejtësi, të drejtuar nga teknologjia, informacioni dhe globalizimi. Lënda e artit pamor, në mënyrë të natyrshme, kontribuon fuqishëm në zhvillimin e këtyre aftësive.

- **Kreativiteti**, ku arti pamor inkurajon dhe nxit krijimtarinë përmes vëzhgimit, eksperimentit, teknikave dhe proceseve artistike. Nxënësit mësojnë të shprehin veten në mënyrë unike dhe të zhvillojnë ide origjinale.
- **Bashkëpunimi**, ku arti pamor nxit nxënësit të punojnë në grup dhe ku secili, me punën dhe aftësitë e tij, ka një rol të rëndësishëm. Kështu ju jepet mundësia që ata të punojnë në grup, të ndajnë eksperiencat dhe të kuptojnë e të marrin përgjegjësitë.
- **Komunikimi**, ku arti pamor si një formë pamore e komunikimit – përçon ndjenja, mesazhe dhe histori. Gjithashtu, diskutimi mbi punimet artistike apo veprat e artit, ndihmon zhvillimin e të folurit dhe të shkruarit.
- **Mendimi kritik dhe zgjidhja e problemeve**, ku arti pamor inkurajon dhe nxit nxënësit në analizimin e veprave të artit, zhvillon aftësitë e vendimmarrjes gjatë veprimtarisë krijuese dhe zgjidhja e sfidave teknike ndihmojnë në zhvillimin e mendimit analitik.
- **Aftësitë teknologjike**, ku arti pamor inkurajon dhe nxit përdorimin e programeve krijuese digjitale, po ashtu platformat online për shpërndarje të informacionit artistik, duke zhvilluar kështu aftësitë digjitale.

- **Ndërgjegjësimi global dhe kompetencat kulturore**, ku arti pamor jep mundësinë njohjen dhe kuptimin e kulturave të ndryshme në klasë. Lënda e artit pamor i ndihmon nxënësit të jenë më të hapur dhe të kuptojnë diversitetin kulturor.
- **Aftësitë për mësim gjatë gjithë jetës**, ku arti pamor kërkon përkushtim, durim dhe disiplinë – vlera që ndihmojnë në formimin e një qëndrimi pozitiv ndaj të nxënit të vazhdueshëm.

Kompetenca kuptohet sot si një ndërthurje e balancuar mes njohurive, aftësive, qëndrimeve, vlerave dhe mendimit kritik, që mundësojnë nxënësin të përballë me situata reale dhe komplekse në mënyrë efektive dhe të pavarur. Qasja e mësimdhënies e bazuar në kompetenca e zhvendos fokusin nga përvetësimi pasiv i përmbajtjes lëndore (me mësuesin si qendër të procesit) drejt formimit të aftësive që ndihmojnë nxënësin të kuptojë, të zbatojë dhe të transferojë njohuritë në situata të reja dhe jetësore, duke u vendosur vetë nxënësi në qendër të procesit. Rezultatet e të nxënit për kompetencat kyçe që duhet të zhvillojë nxënësi në klasën e parë në lëndën e artit pamor mund të përmbledhen si më poshtë:

Tabela 1. Kompetencat kyçe dhe rezultatet e të nxënit.

Kompetenca e komunikimit në gjuhën amtare	Kompetenca e komunikimit në gjuhë të huaja
<i>Për të dëshmuar kompetencën e komunikimit në gjuhën amtare, nxënësi:</i> - Kupton dhe përdor fjalë të thjeshta që përshkruajnë elementët e artit pamor (vija, forma, ngjyra, simetria, etj.). - Tregon me fjalë të veta ndjesitë që i japin veprat e artit dhe elemente të trashëgimisë kulturore.	<i>Për të dëshmuar kompetencën e komunikimit në gjuhë të huaj, nxënësi:</i> - Kupton fjalë dhe fraza në gjuhë të huaj për mjete dhe teknika artistike. - Kupton dhe përdor emërtimin e elementeve të artit në gjuhë të huaj . - Zbulon që gjuha e artit pamor është një gjuhë universale e të shprehurit.

- Përfshihet në biseda të shkurtra mbi punimet dhe veprat artistike.	
Kompetenca në STEM (matematikë, shkencë, teknologji dhe inxhinieri)	Kompetenca digjitale
<i>Për të dëshmuar kompetencat në STEM, nxënësi:</i> - Kupton konceptet bazë të komunikimit pamor përmes ushtrimeve të thjeshta me elementet e artit. - Zbulon lidhjen midis formave dy dhe tre dimensionale dhe i ndërton ato nëpërmjet matjeve matematikore. - Eksperimenton me ngjyrat bazë për të krijuar ngjyrat e tjera. - Eksperimenton me mjete dhe teknika të ndryshme për të zgjidhur probleme në krijim.	<i>Për të dëshmuar kompetencën digjitale, nxënësi:</i> - Përdor aplikacione edukative për të parë ose luajtur lojëra vizuale krijuese. - Njih dhe përdor mjetet kompjuter, aparat fotografik digjital, video CD, DVD etj. - Krijon duke përdorur mjete pune digjitale që ofrojnë platformat e ndryshme.
Kompetenca personale, shoqërore dhe e të nxënit	Kompetenca qytetare
<i>Për të dëshmuar kompetencën personale, shoqërore dhe të nxënies, nxënësi:</i> - Bashkëpunon në punët në grup ose projekte artistike. - Respekton radhën dhe kontribuon në aktivitetet grupore.	<i>Për të dëshmuar kompetencën qytetare, nxënësi:</i> - Mëson mbi elemente të trashëgimisë kulturore lokale dhe kombëtare. - Respekton rregullat e sjelljes gjatë aktiviteteve artistike.

- Ndjen kënaqësi dhe vetëbesim përmes pjesëmarrjes në aktivitetet artistike.	- Diskuton dhe bashkëpunon me të tjerët për çështje të ndryshme kulturore. - Zbaton rregullat e mbajtjes në rregull të vendit të punës. - Kupton që veprat e artit pamor mund të tregojë histori të komunitetit dhe vendit të tij por edhe të vendeve e kulturave të tjera.
Kompetenca e sipërmarrjes	Kompetenca për vetëdijen dhe shprehjen kulturore
<i>Për të dëshmuar kompetencën e sipërmarrjes, nxënësi:</i> - Ndërmerr nisma për të zhvilluar aktivitete të artit pamor brenda dhe jashtë klasës, duke kontribuar në mënyrë krijuese. - Fotografon krijimet e veta për të krijuar portofol digjital. - Eksperimenton me teknikat artistike për të krijuar diçka të re.	<i>Për të dëshmuar kompetencën për vetëdijen dhe shprehjen kulturore, nxënësi:</i> - Njeh vepra arti nga kultura të tjera dhe diskuton rreth tyre. - Tregon interes për elementet e trashëgimisë kulturore kombëtare dhe botërore. - Krijon histori me vizatime për vende e ngjarje të ndryshme .

4.2 Temat ndërkurrikulare dhe lidhja me lëndën e artit pamor¹

Integrimi i temave ndërkurrikulare me artin pamor në arsimin fillor u mundëson nxënësve të kuptojnë më thellë lidhjet ndërmjet artit pamor dhe jetës reale, duke i ndihmuar ata të zhvillojnë aftësi analitike, mendim kritik, argumentim dhe zgjidhje problemesh. Këto tema përforcojnë përdorimin e artit pamor si mjet për identifikimin e të dhënave, planifikimin, marrjen e vendimeve dhe vlerësimin e situatave të ndryshme shoqërore, kulturore dhe shkencore.

- › *Identiteti kombëtar dhe njohja e kulturave.* Arti pamor i ofron mundësinë nxënësit për zhvillimin e ndjenjës së *identitetit kombëtar, njohjes dhe respektit ndaj kulturave të ndryshme*. Përmes zhvillimit të kësaj teme lënda e artit pamor kërkon të zhvillojë ndjenjën e identitetit kombëtar përmes njohjes së artistëve dhe veprave të artit shqiptar. Njohjes së elementeve të trashëgimisë kulturore shqiptare (arkitektura, objektet artizanale, veshjet tradicionale, etj.). Përdorimit të këtyre elementeve kulturorë në krijimet artistike. Gjithashtu arti pamor ofron mundësinë që nxënësi të njohë elemente të trashëgimisë së kulturave të ndryshme si nëpërmjet imazheve fotografike ashtu edhe nëpërmjet veprave të artit. Këto njohuri rrisin ndërgjegjësimin për të kuptuar dhe respektuar larminë kulturore. Tematika të tilla si: “Trashëgimia jonë kulturore”, “Java Ndërkulturore”, etj., mundësojnë organizimin e veprimtarive artistike ku mund të prezantohen tradita dhe kultura të ndryshme përmes artit pamor.

---

¹ Veprimtaritë praktike të zhvillimit të temave ndërkurrikulare mund të përshkruhen në udhëzuesit kurrikularë lëndorë – art pamor.

- › *Qytetaria aktive dhe sipërmarrja.* Në këtë temë, arti pamor luan rol kyç sepse krijon mundësi që nxënësi të mësojë jo vetëm për artin, por edhe për rolin e tyre si qytetarë të angazhuar dhe krijues në komunitet. Duke qenë se arti pamor ka qenë gjithmonë një formë shprehjeje për çështje sociale, politike dhe komunitare, nxënësi analizon imazhe fotografike dhe vepra artistike që përcjellin mesazhe mbi të drejtat qytetare, si: promovimi i paqes, të drejtat e njeriut, barazinë apo mbrojtjen e mjedisit etj. Nxënësi krijon punime *që përçojnë mesazhe sociale*, duke u angazhuar në diskutime dhe reflektime mbi realitetin e tyre. Për realizimin e kësaj tematike mund të realizohen *projekte dhe ekspozita që përcjellin një mesazh*, (p.sh. ndihmë për fëmijë në nevojë, të drejtat e fëmijëve, kryqi i kuq etj.). Ndërsa në lidhje me sipërmarrjen mund të trajtohen tema si: *si të ndërtohet një ekspozitë kolektive apo personale me një tematikë të caktuar, si të bëhet reklamën grafike për një event të rëndësishëm në shkollë, klasë apo personale*. Tema të tjera p.sh.: si funksionon rrugëtimi artistik dhe menaxhimi i tij – nga prodhimi i veprës së artit, marketingu, promovimi, deri te shitja, apo *roli i rrjeteve sociale* në promovimin e një karriere artistike ose krijimi e projekteve artistike fitimprurëse.
- › *Shëndeti mendor, fizik dhe siguria.* Arti pamor krijon mundësi të mira për të edukuar nxënësin por edhe duke ndikuar pozitivisht në mirëqenien emocionale, fizike dhe sociale të tyre. Arti pamor luan një rol të rëndësishëm në jetën tonë të përditshme dhe shpesh përdoret për të reduktuar stresin, ankthin si dhe për të përmirësuar gjendjen shpirtërore. Nxënësi vëzhgon elementet e artit në natyrë dhe në veprat e artit, përdor mjete dhe teknika të larmishme dhe eksperimenton me to duke eksploruar mënyra të reja të shprehjes dhe duke zgjidhur probleme artistike. Në këtë mënyrë nxënësi shpreh mendime dhe emocione por e gjithë kjo veprimtari krijuese shoqërohet me rritjen e përqendrimit, rritjen e vetëbesimit dhe të energjive pozitive. Arti pamor edukon nxënësin me sigurinë se si:
- të sillet dhe rregullat që duhet të ndjekë **veprimtarisë krijuese** (krijimi artistik, puna në grup dhe me projekte, organizimi i ekspozitave, etj.).
  - të ruaj veten por edhe të tjerët, duke përdorur artin në mënyrë të shëndetshme gjatë përdorimit me korrektësi të mjeteve dhe teknikave dhe në kujdesin për mjedisin.
  - të diskutojë dhe ndajë nëpërmjet internetit krijimet e veta artistike duke ruajtur të drejtat e autorit.

› *Zhvillimi i qëndrueshëm dhe qëndrueshmëria mjedisore.* Në lëndën e artit pamor përdoren në mënyrë krijuese tema të tilla sensibilizuese si për:

- Ruajtjen e natyrës,
- Ndotjen e ajrit, ujit dhe tokës,
- Ndryshimet klimatike,
- Rëndësinë e riciklimit dhe kursimit të energjisë.

Përdorimi i materialeve të riciklueshme për krijimin e punimeve artistike si shishe plastike, kanaçe, kuti, letra, tekstile, etj., duke zhvilluar ndërgjegjësimin për riciklimin dhe përdorimin e burimeve në mënyrë kreative. Organizimi i projekteve në bashkëpunim edhe me lëndët e tjera, duke kombinuar muzikën me artin pamor dhe mesazhe për ruajtjen e mjedisit.

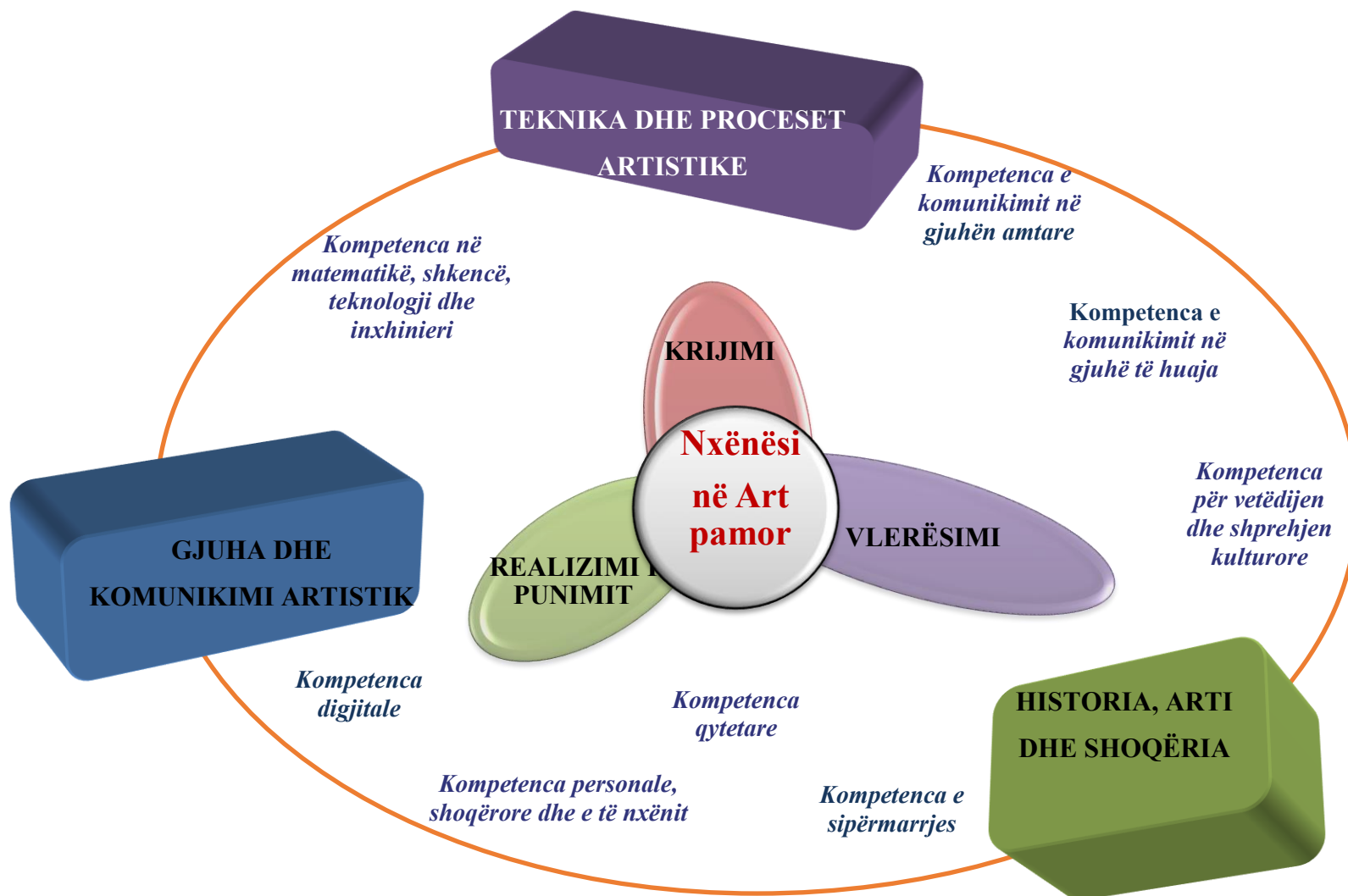
› *Teknologjia, shoqëria dhe media.* Arti pamor luan një rol të rëndësishëm për të zhvilluar te nxënësit aftësi kritike, kreative dhe digjitale në një botë gjithnjë e më të ndërlidhur përmes teknologjisë.

Teknologjia ka ndihmuar gjithmonë artin pamor në përditësimin dhe pasurimin e mjeteve, teknikave dhe proceseve artistike. Nxënësi mëson të përdorë programe të ndryshme digjitale (programet që përdorin mjete dhe teknika artistike digjitale sot janë të shumta dhe të përshtatshme për aparate të ndryshme), realizon punime origjinale përmes teknologjisë dhe analizon mjetet digjitale me ato tradicionale.

4.3 Kompetencat e lëndës së artit pamor dhe rezultatet e të nxënit

Bazuar në këtë kurrikul, lënda e artit pamor synon të përmbushë 3 kompetenca, të cilat lidhen me kompetencat kyçe që një nxënës duhet të zotërojë gjatë jetës së tij dhe që arrihen nëpërmjet 3 tematikave kryesore. Këto kompetenca zbërthehen në rezultate të nxëni për secilën klasë.

Diagrama 2. Korniza konceptuale e lëndës së artit pamor

Tabela 2: Kompetencat artit pamor dhe rezultatet e të nxënit

Gjithashtu lënda e artit pamor, zhvillon një sërë aftësish ku nxënësit angazhohen në veprimtaritë artistike dhe zhvillojnë kompetencat e artit pamor.

Tre janë kompetencat lëndore të artit pamor që përfshihen nga njohuritë dhe përfshijnë:

KOMPETENCAT LËNDORE – ARTI PAMOR		
Kompetencat lëndore	Përshkrimi i kompetencave	Rezultatet e të nxënit për kompetencat për klasën e parë
Krijimi artistik	Nxënësi zhvillon aftësinë të përdorë imagjinatën në çdo hap të procesit krijues. Nëpërmjet eksperimentit në mënyra të ndryshme transformon materiale gjithnjë e më të vështira. Kjo kompetencë kërkon që nxënësi të përdorë në mënyra të larmishme gjuhën pamore, duke pasuruar idetë e tij krijuese dhe inkurajohet të përshkruajë eksperiencat krijuese dhe të identifikojë se çfarë ka mësuar nga ajo.	Nxënësi : - krijon punë dy dhe tre dimensionale duke përdorur teknika të ndryshme artistike; - përdor një sërë stimuljesh në përshtatje me moshën për krijimet e tij; gjuha vizuale si: vija, forma, ngjyra, etj., dhe i organizimi i tyre në hapësira dy dhe tre dimensionale për të komunikuar ide është pjesë e rëndësishme e procesit krijues; - krijon duke u mbështetur te eksperiencia, vëzhgimi dhe imagjinata, në mënyrë individuale por ndonjëherë edhe në grup;

		- reflekton mbi përvojat krijuese dhe ta ndajë me të tjerët këtë përvojë.
Realizimi i punimit	Nxënësi zhvillon aftësinë krijuese dhe eksperimentuese nëpërmjet përdorimit të mjeteve dhe teknikave të larmishme artistike. Nxënësi krijon punime dy dhe tre dimensionale nëpërmjet teknikave dhe proceseve në përshtatje me moshën. Nxënësi përdor gjuhën pamore dhe me ndihmën e mjeteve dhe teknikave artistike shpreh idetë e tij. Kjo kompetencë mëson që nxënësi të bashkëpunojë me të tjerët dhe ndan përvojat e veta krijuese me të tjerë.	Nxënësi: - krijon punë dy dhe tre dimensionale duke përdorur teknika të ndryshme artistike dhe një sërë stimuluesh në përshtatje me moshën; - ndjek procesin e realizimit si pjesë e rëndësishme e krijimtarisë, përmes eksperiencave, vëzhgimit dhe imagjinatave e nxënësit janë pjesë e rëndësishme e procesit krijues; - krijon nga kujtesa, vëzhgimi dhe imagjinata, në mënyrë individuale por ndonjëherë edhe në grup; - inkurajon mbi përvojat e tij krijuese dhe për të folur mbi aspekte që janë të rëndësishme për të.
Vlerësimi i veprave të artit	Nxënësi aftësohet për të vëzhguar dhe vlerësuar vepra arti dhe kupton që këto vepra u përkasin periudhave historike dhe kulturave të ndryshme ku ato janë krijuar. Kjo kompetencë synon që nxënësi të pasurojë njohuritë e tij mbi artin pamor, veprat	Nxënësi: - vëzhgon dhe përshkruan vepra arti dhe objekte të trashëgimisë kulturore, dhe kupton që këto vepra u përkasin periudhave historike dhe kulturave të ndryshme ku ato janë krijuar;

	dhe artistët të rrisë vlerësimin ndaj diversitetit kulturor. Nxënësi përshkruan eksperiencën e tij artistike dhe identifikon çfarë mësoi prej saj. Gjithashtu nxënësi zhvillon aftësitë kritike për të ofruar dhe pranuar mendimin ndryshe.	- komunikon emocionet e veta dhe atë që zbuloi mbi veprën e artit; - Krijon duke u mbështetur në vepra të ndryshme të historisë së artit dhe në objekte të trashëgimisë kulturore; - Aftësohet për të përshkruar dhe vlerësuar krijimet e veta dhe të të tjerëve;

5 PËRMBAJTJA MËSIMORE DHE REZULTATET E TË NXËNIT

5.1 Koha mësimore për secilën tematikë për klasën e parë

Lënda e artit pamor zhvillohet për 35 javë mësimore me nga 1 orë secila, pra gjithsej 35 orë për secilën klasë. Programi i lëndës së artit pamor specifikon kohën (orët e sugjeruara) e secilës tematikë për klasën e parë. Shuma e orëve sugjeruese për secilën tematikë është e barabartë me sasinë e orëve vjetore, të përcaktuar në planin mësimor të arsimit bazë. Kjo ka si qëllim që, përdoruesit e programit të orientohen për peshën që zë secila tematikë në orët totale vjetore.

Tabela 3: Orë të sugjeruara për çdo tematikë

Tematika	Gjuha dhe komunikimi artistik	Teknika dhe procese	Historia, arti dhe shoqëria	Gjithsej orë
Klasa e parë	10	18	7	35 orë

5.2 Përmbajtja e lëndës sipas tematikave dhe përshkrimi i përmbledhur i tyre

Programi i lëndës art pamor klasa e parë zhvillohet përmes tri tematikave: *Tematika I: Gjuha dhe komunikimi artistik*, *Tematika II: Teknikat dhe proceset artistike*, *Tematika III: Historia, arti dhe shoqëria*.

Për secilën tematikë janë paraqitur njohuritë, aftësitë, që duhet të demonstrojë nxënësi lidhur me tematikat përkatëse, ndërkohë qëndrimet dhe vlerat që demonstroi nxënësi në lëndën e artit pamor përmbledhen për të gjitha tematikat. Tematikat dhe renditja e tyre **nuk** presupozojnë që përmbajtja vjetore, përgjatë vitit shkollor, duhet të zhvillohet e ndarë sipas tematikave dhe në këtë renditje. Sasia e orëve mësimore për secilën tematikë është rekomanduese. Përdoruesit e programit duhet të respektojnë sasinë e orëve vjetore të lëndës, kurse janë të lirë të ndryshojnë me 10% (shtesë ose pakësim) orët e rekomanduara për secilën tematikë.

KLASA E PARË

5.2.1 Tematikat: Gjuha dhe komunikimi artistik – Teknikat dhe proceset artistike – Historia, arti dhe shoqëria

TEMATIKA: GJUHA DHE KOMUNIKIMI ARTISTIK	
<i>Përshkrimi i tematikës</i> Përmbajtja e kësaj tematike mundëson që nxënësi të krijojë punë dy dhe tre dimensionale duke përdorur gjuhën pamore dhe teknika të ndryshme artistike. Ai përdor një sërë stimuluesh në përshtatje me moshën për krijimet e tij. Gjuha vizuale si: vija, forma, ngjyra, etj. dhe organizimi i tyre në hapësira dy dhe tre dimensionale për të komunikuar ide është pjesë e rëndësishme e procesit krijues. Nxënësi krijon duke u mbështetur tek eksperiencia, vëzhgimi dhe imagjinata, në mënyrë individuale, por ndonjëherë edhe në grup. Nxënësi inkurajohet të reflektojë mbi përvojat krijuese dhe ta ndajë me të tjerët këtë përvojë.	
NJOHURITË	AFTËSITË
Vija:	Nxënësi:

- E hollë, e trashë, horizontale, vertikale Forma dy dimensionale: - Forma natyrale - Forma gjeometrike. Ngjyrat: - Ngjyrat primare: <i>e verdhë, e kuqe (magenta), blu (cian)</i> - Ngjyrat sekondare: <i>jeshile, portokalli, lejla</i> Vlera: - Drita dhe hija Tekstura: - Materiale me tekstura të ndryshme Motivi: - Motive të ndryshme në krijim Forma tre dimensionale: - Format tre dimensionale Organizimi i hapësirës (parimet):	- Dallon që vija ka cilësi të ndryshme dhe e përdor në krijim; - Përdor vijën horizontale për të krijuar vijën e horizontit; - Dallon forma të objekteve të thjeshta natyrale dhe gjeometrike në mjedisin që e rrethon dhe i përdor në krijim; - Eksperimenton duke përzier ngjyrat e para (primare) për të përfutur të dyta (sekondare) dhe i përdor në krijim; - Dallon dritën dhe hijen mbi një objekt të thjeshtë dhe e vizaton; - Kupton teksturën nëpërmjet të prekurit dhe të parit; - Dallon dhe krijon teksturën me materiale të ndryshme; - Zbulon motive dhe i përdor në krijim duke i përsëritur me një ritëm të caktuar. (p.sh. retë në qiell, vijëzime, pikat e shiut mbi ujë, murin me tulla, motive gjeometrike, etj); - Kupton formën tre dimensionale duke krijuar forma të thjeshta me plastelinë dhe konstruksione, (volumi te kafshët, te lodrat, te topi, kutia, etj); - Kupton se si njerëzit dhe objektet zënë vend në hapësirë; - Dallon struktura të thjeshta në mjedisin që e rrethon dhe i përdor në krijim; - Identifikon objektet simetrikë në natyrë dhe mjedisin që e rrethon dhe i vizaton.

- Renditja, krahasimi - Simetria	
TEMATIKA: TEKNIKAT DHE PROCESET ARTISTIKE	
<i>Përshkrimi i tematikës</i> Përmbajtja e kësaj tematike mundëson që nxënësi të aftësohet në procesin e realizimit të punimit artistik nëpërmjet mjeteve dhe teknikave të larmishme artistike. Nxënësi krijon punë dy dhe tre dimensionale, duke përdorur teknika të ndryshme artistike dhe një sërë stimuluesh në përshtatje me moshën. Ndjekja e procesit të realizimit dhe eksperimenti janë pjesë e rëndësishme e krijimtarisë. Eksperiencat, vëzhgimi dhe imagjinata e nxënësit janë pjesë e rëndësishme e procesit krijues. Nxënësi krijon nga kujtesa, vëzhgimi dhe imagjinata, në mënyrë individuale, por ndonjëherë edhe në grup. Nxënësi inkurajohet të reflektojë mbi përvojat e tij krijuese dhe për të folur mbi aspekte që janë të rëndësishme për të.	
NJOHURITË	AFTËSITË
Vizatimi: - Mjete të ndryshme si: laps, lapustil, shkumës, pastel, stilolaps. Piktura:	Nxënësi: Eksperimenton me mjete dhe materiale të ndryshme të vizatimit, pikturës, stampimit, skulpturës, konstruksioneve, kolazhit. Krijon me teknika të ndryshme artistike duke u mbështetur në eksperiencat personale ose imagjinatën;

- Ngjyra me bazë uji (akuarele, tempera, me ndihmën e penelave), lapsa me ngjyra, lapustila, pastela, etj. Stampimi: - Ngjyra me bazë uji, stampim me objekte të ndryshme, stampim me stampa me gricje. Modelimi me plastelinë Konstruksioni: - Objekte tre dimensionale si: kuba prej kartoni, letër dhe lojëra konstruksioni. Kolazhi: - Letra me ngjyra (preje, ngjitje, etj.), tekstile (pëlhura të ndryshme, fije penjsh, etj), materiale të riciklueshme, gjethe lule, etj.	Vizaton formën e objekteve natyrale dhe format e objekteve të krijuara (format gjeometrike) në krijim; - Vizaton siluetin e objekteve, formën e tyre nëpërmjet dritë – hijes; - Pikturon objekte që kanë ngjyra të veçanta: lule, objekte nga natyra, lodra me sfond imagjinar, etj; - Përdor për stampim objekte që kanë teksturë dhe formë interesante me fruta, perime, dhe objekte të ndryshme etj; - Stampon me një model stampe të gatshme (fruta, perime, ose objekte të ndryshme) ose krijon vetë një stampë të thjeshtë me gërricje (sfungjer, patate, etj.); - Modelon një sferë prej plasteline duke i dhënë formën e një figure, të një kafshe ose të një zogut, e më pas duke punuar teksturën e tij nëpërmjet gricjes; - Zbulon se si mund të arrijë ekuilibrin në një konstruksion (përdor në krijim materiale të ndryshme për konstruksion si: kuba kartoni, lojëra konstruksioni, apo materiale të riciklueshme, etj.); - Përdor letra me ngjyra për thurje (thurje e thjeshtë me letër); - Krijon në teknikën e kolazhit duke përdorur materiale të ndryshme (letra me ngjyra, tekstile, etj.)

	Vlerëson punën e tij/saj dhe të tjerëve, duke përshkruar mjetet e përdorura, njohuritë në përshtatje me këtë nivel. - Familjarizohet me vepra arti, artizanati dhe objekte të trashëgimisë kulturore nga vende, kohë dhe stile të ndryshme, që ilustrojnë njohuritë e programit.
TEMATIKA: HISTORIA, ARTI DHE SHOQËRIA	
<i>Përshkrimi i tematikës</i> Përmbajtja e kësaj tematike mundëson që nxënësi të kuptojë rëndësinë e artit pamor dhe të artistit në historinë e shoqërisë njerëzore. Nxënësi merr pjesë në vëzhgimin, përshkrimin dhe vlerësimin e veprave të artit dhe të objekteve të trashëgimisë kulturore, dhe kupton që këto vepra u përkasin periudhave historike dhe kulturave të ndryshme ku ato janë krijuar. Nxënësi njihet me shumëllojshmërinë e krijimeve artistike nga e kaluara dhe e tashmja, nga vendi dhe nga bota. Krijimi mbështetur në gjurmët e artistëve apo në elemente të trashëgimisë kulturore është pjesë e rëndësishme e kësaj tematike. Gjithashtu nxënësi njihet me profesione të ndryshme të artit dhe artizanatit apo me hapësirat ku ekspozohen apo prodhohen veprat e artit.	
NJOHURITË	AFTËSITË
Histori Arti : - Vepra arti nga vende, kultura dhe periudha të ndryshme historike. Objekte të trashëgimisë kulturore.	Histori Arti Nxënësi: - Realizon punime artistike duke u mbështetur në vepra arti (p.sh.: “mozaik romak”, “Lulet e diellit” sipas Van Gogut, “Peizazh” sipas Ismail Lulanit, etj.);

Eksperienca artistike: - Vizita në studiot e artistëve, punishtet e artizanëve të zonës ose takime me artistë apo artizanë. Ekspozita dhe evente kulturore: - Vizita në muzeume, galeri arti, qendra kulturore, etj. - Ekspozita me punimet e fëmijëve.	- Vëzhgon, përshkruan dhe krahason dy vepra arti (p.sh.: krahason dy vepra arti duke i përshkruar ato dhe duke listuar elementet e veçantë dhe të përbashkëta për secilën prej tyre); Objekte të trashëgimisë kulturore Nxënësi: - Vëzhgon dhe përshkruan objekte të ndryshme të trashëgimisë kulturore dhe artizanatit; - Realizon punime artistike duke u mbështetur në objekte të thjeshta të trashëgimisë artizanale (p.sh.: realizon një vazo me plastelinë); Eksperienca artistike: Nxënësi: - Zbulon profesione të ndryshme në lidhje me artin pamor si: artistë, artizanë. (p.sh.: njihet me vendin e punës së artistëve; Viziton një galeri arti apo muze etnografik; Merr pjesë në ekspozimin e punimeve në klasë)
QËNDRIME DHE VLERA	
Nxënësi: Nxënësi: - Zhvillon qëndrim pozitiv ndaj të mësuarit të artit pamor duke nxitur kureshtjen, dëshirën për të zbuluar dhe eksploruar teknika të reja.	

- Krijon vetëbesim dhe vetëvlerësim duke i bërë ata të ndihen të sigurt për aftësitë e tyre pamore.
- Zhvillon durimin dhe përqendrimin, vëmendjen dhe këmbënguljen për realizimin e punimeve artistike.
- Zhvillon disiplinë dhe respekt ndaj rregullave të punës në grup.
- Përfshihet aktivisht dhe mëson të marrë pjesë me dëshirë në veprimtaritë krijuese dhe bashkëpunuese në klasë dhe në shkollë.
- Krijon ndjenjën e bashkëpunimit dhe punës në grup, duke nxitur ndjesinë e përkatësisë dhe përgjegjësisë kolektive.
- Stimulon imagjinatën për të shprehur idetë dhe ndjenjat përmes krijimeve artistike.
- Ndan kuptimin dhe emocionet duke zhvilluar ndjeshmërinë dhe empatinë me të tjerët.
- Njeh kultura të ndryshme përmes veprave të artit dhe trashëgimisë kulturore, duke respektuar diversitetin kulturor.
- Praktikohet në mënyrë të rregullt për të krijuar një vetë disiplinë dhe përkushtim, duke kuptuar rëndësinë e përpjekjes dhe ushtrimit të vazhdueshëm.

5.3 Shembuj të veprimtarive për përmbushjen e rezultateve të të nxënit (RN-ve)².

Në këtë rubrikë paraqiten disa shembuj të veprimtarive që mund të përdoren nga mësuesi për përmbushjen e rezultateve të të nxënit në tematika të ndryshme.

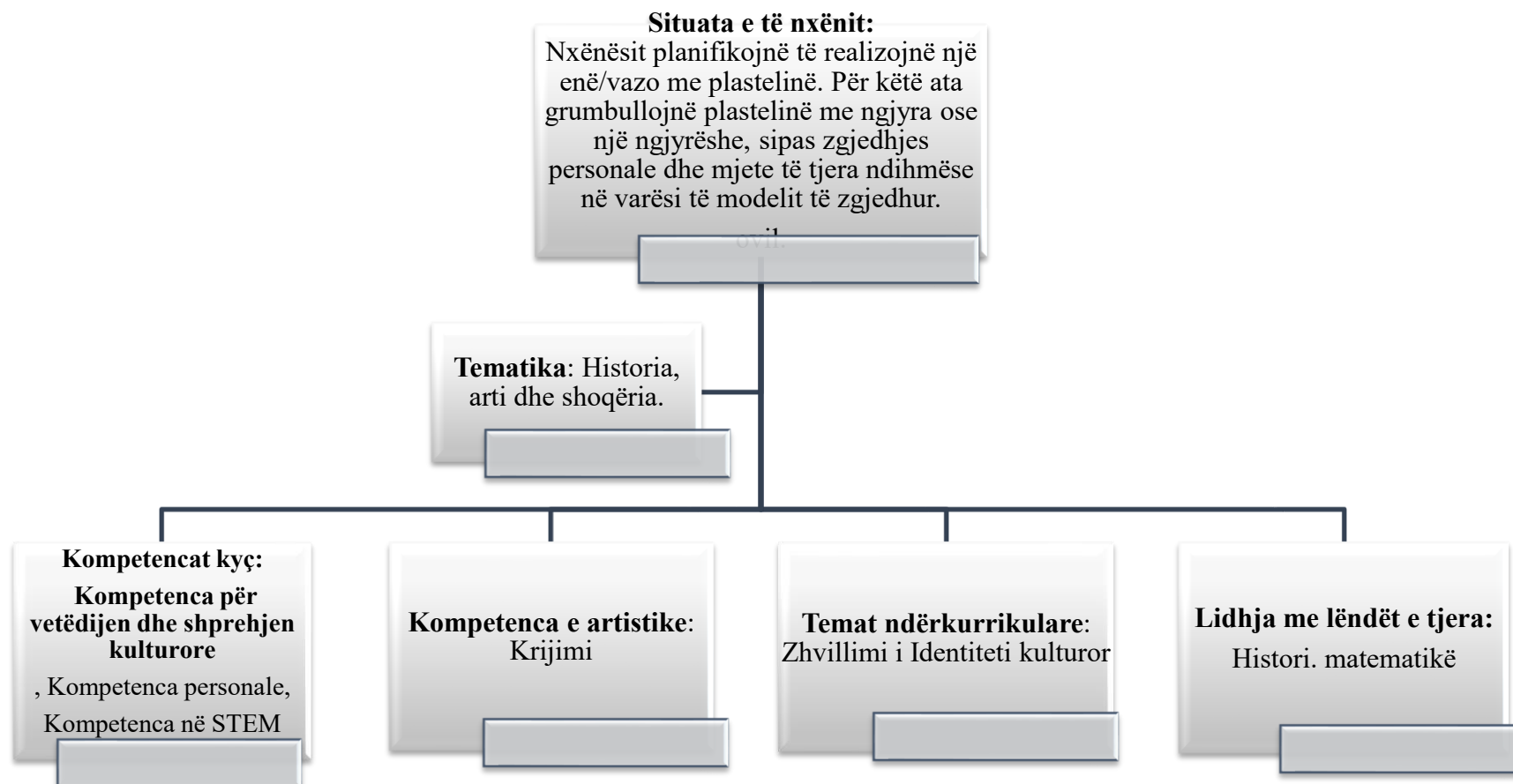
² Në udhëzuesit kurrikularë për lëndën e art pamor do të përshkruhen veprimtari praktike për përmbushjen e rezultateve të të nxënit sipas tematikave të lëndës.

Tabela 4. Shembull i veprimtarive për përmbushjen e RN-ve

REZULTAT TË NXËNI TË ORËS MËSIMORE	VEPRIMTARIA PRAKTIKE
SHEMBULLI	
Realizon punime artistike duke u mbështetur në objekte të thjeshta të trashëgimisë artizanale: <i>enë/vazo me plastelinë</i>	Prezantimi i situatës Mësuesi vendos mbi tavolinë ose shfaq në monitor disa vazo apo enë balte të realizuara në mënyrë tradicionale dhe pyet nxënësit nëse i njohin. Gjithashtu mësuesi i pyet nëse kanë parë të tilla më parë, a kanë në shtëpitë e tyre dhe me çfarë materiali janë punuar. Zgjedhja e materialit. Nisur nga materiali i baltës që nxënësit pohojnë dhe kuptojnë se përdoret për realizimin e enëve, nxënësit zgjedhin plastelinën me ngjyrën/ngjyrat sipas dëshirës. Aftësimi praktik. Nxënësi duhet të: • Ndërtojë realizojnë enën e tyre me materiali e argjilës apo plastelinës, • Ndjekë hap pas hapi procesin e realizimit dhe e zbukurojnë atë sipas fantazisë personale Realizimi i enës/vazos. Çdo nxënës paraqet enën/vazon duke prezantuar hapat e procesit që kanë ndjekur për ta realizuar atë (mjetet dhe materialet, gjithashtu ata tregojnë edhe

	zbukurimet që i kanë bërë enës/vazos së tyre p.sh.: plastelinë ma dy ngjyra, apo me një ngjyrë, etj., formën e enës, motivet e përdorura për zbukurimin etj. Reflektimi. Mësuesi udhëzon nxënësit të reflektojnë me pyetje: • <i>“Cili është funksioni i enëve/apo vazove?”</i> • <i>Cili është materiali tradicional i prodhimit të tyre?</i> • <i>A na ndihmon materiali i plastelinës për të realizuar enë/vazo me forma të shumëllojshme?</i>

Diagrama 3. Shembull situatë të nxënë dhe lidhja me elementet e programit

6 METODOLOGJIA E MËSIMDHËNIES

Mësimdhënia dhe të nxënit efektiv përfshin një kombinim qasjesh, strategjish, metodash dhe teknikash që përdoren për të mbështetur të nxënit efektiv dhe zhvillimin e kompetencave të nxënësve në mjediset mësimore. Këto strategji dhe metoda marrin parasysh dhe plotësojnë nevojat e të nxënit si dhe sigurojnë pjesëmarrjen aktive të nxënësve në përzgjedhjen dhe shfrytëzimin e informacionit, duke nxitur përgjegjshmërinë vetjake, iniciativën, reflektimin, pavarësinë e gjykimit, vetëvlerësimin, bashkëpunimin dhe barazinë. Edukimi promovon disa metoda të të nxënit të cilat janë: a) Të nxënit me në qendër nxënësin; b) Të nxënit që promovon kompetencat; c) Të nxënit e diferencuar; d) Të nxënit e integruar; dh) Përdorimi i teknologjisë digjitale; e) Mësimi i kombinuar; ë) Të nxënit e bazuar në projekte; f) Angazhimi aktiv; g) Zhvillimin e të menduarit kritik dhe zgjedhjes së problemeve; gj) Të nxënit në bashkëpunim; h) Të nxënit e bazuar në lojëra etj.

6.1 Roli i situatave të të nxënit praktike nga jeta reale në mësimin e artit pamor.

Metoda mësimore³ janë:

a) Mësimi përmes vëzhgimit dhe ushtrimit

- Materiale të bollshme vizuale që ilustrojnë njohuritë (fotografi, vepra arti, objekte të ndryshme nga natyra, etj.).
- Ushtrime për të orientuar vëzhgimin e nxënësve në identifikimin e elementit, objektit, fenomenit apo ngjarje e duhur.

---

³ Në udhëzues kurrikularë për lëndën e art pamor do të përshkruhen të detajuara veprimtari praktike për zbatimin e metodave të mësimdhënies.

b) Eksperimentit me mjetet dhe teknikat artistike

- Eksperimenti me mjetet dhe teknikat ndihmon dhe orienton nxënësit në zbulimin e mjeteve shprehëse.
- Gjithashtu orienton nxënësit në problem zgjidhjen artistike në krijimet e tyre.

c) Përdorimi i mjeteve të ndryshme

- Mjetet artistike janë të larmishme në artin pamor dhe ofrojnë një gamë të gjerë të mundësive shprehëse.
- Përdorimi i mjeteve artistike ndihmon në zhvillimin motorik të nxënësve dhe rritjen e aftësisë krijuese.

d) Krijimtaria dhe improvizimi

- Inkurajimi për të krijuar nëpërmjet përdorimit të gjuhës vizuale.
- Liria për të improvizuar me mjete shprehëse të larmishme artistike.

Përfitimet që nxënësit marrin nga zhvillimi i këtyre strategjive mësimore përmes mësimin të artit pamor janë: përmirësimi i koordinimit trupor dhe motorikës fine; zhvillim i gjuhës dhe kujtesës përmes imazheve dhe veprave të artit; rritja e vetëbesimit dhe bashkëpunimit me të tjerët; ndërton baza të qëndrueshme për mësimin e përmbajtjeve artistike të mëtejshme.

6.2 Puna me nxënësit me nevoja të veçanta në lëndën e artit pamor

Mësimi i artit pamor me *fëmijët me nevoja të veçanta* kërkon strategji të veçanta të mësimdhënies dhe një qasje të personalizuar, të ndjeshme dhe të mbështetur në metoda fleksibël e kreative. Ja disa metoda mësimi të rekomanduara, të shoqëruara me strategji praktike që mund të zbatohen në klasë. Disa nga metodat dhe qasjet që mësuesi mund të zhvillojë në klasë për fëmijët me nevoja të veçanta janë:

Metoda në lidhje me përdorimin e mjeteve dhe teknikave artistike:

- › **Përshkrimi:** mjetet e ndryshme dhe përdorimi i tyre zhvillojnë koordinimin e syrit dhe të lëvizjeve fizike dhe motorikës fine. Teknikat e ndryshme artistike si ngjyrat me bazë ujë, modelimi me plastelinë, stampimi etj., japin rezultate të shpejta që krijojnë kënaqësinë e punës dhe vetëbesim.
- › **E përshtatshme:** për fëmijë me autizëm apo çrregullime të të nxënës.

Një model: Fëmijët pikturojnë me penela dhe bojëra ujë në sipërfaqe të mëdha letre.

Metoda ndijimore

- › Përshkrimi: Prekja e materialeve me tekstura të ndryshme.
- › E përshtatshme: për fëmijë me disleksi, dëmtime vizuale ose motorike.
- › Një model: krijimi i një loje ku fëmijët prekin sipërfaqet e objekteve apo materialeve të ndryshme.
- › Ndërveprimi individual dhe në grup
- › Përshkrimi: Mësimi zhvillohet në grupe të vogla ose në mënyrë individuale.
- › E përshtatshme: sepse zhvillon ndjesinë e prekjes dhe të dallimit të materialeve dhe sipërfaqeve të ndryshme.
- › Një model: përdorimi i materialeve të ndryshme për të mbushur sipërfaqe me tekstura të ndryshme.

Metoda e përsëritjes dhe rutinës

- › Përshkrimi: luajnë stampojnë me bojëra me bazë ujë duke përdorur shputat e duarve/të këmbëve apo mjete të tjera të gatshme.
- › E përshtatshme: sepse nëpërmjet kësaj përsëritjeje kupton format e pjesëve të trupit apo memorizon sipërfaqet/teksturat e objekteve të ndryshme.

6.3 Puna me nxënësit e talentuar në lëndën e artit pamor

Mësimi i artit pamor për *fëmijët e talentuar* kërkon strategji të veçanta të mësimdhënies. Këto strategji kërkojnë nga mësuesi të përgatisë materiale të diferencuara për këta fëmijë p.sh.: të shohë më shumë zgjidhje për një temë të caktuar, apo të realizoj një punim me shkallë më të lartë vështirësie. Ata inkurajohen në eksperimentin me mjetet dhe teknikat në realizimin e krijimeve të tyre, për të mbërritur në një përzgjedhje dhe problem zgjidhje personale. Dhënia e roleve organizative rrit te ata përgjegjësinë për bashkëpunim, ndarjen e drejtë të punës, dhënien e ndihmës kur është e nevojshme dhe vlerësimin e punës së anëtarëve të tjerë të grupit.

7 VLERËSIMI I NXËNËSVE

Vlerësimi është procesi gjatë të cilit mblidhen të dhëna dhe gjykohet mbi bazën e një kriteri të caktuar për arritjen e një rezultati arsimor. Qëllimi kryesor i vlerësimit është marrja e vendimeve që synojnë përmirësimin e rezultateve të nxënies dhe procesit mësimor. Kjo kërkon grumbullimin e informacionit për të analizuar dhe vlerësuar të gjithë aspektet e procesit.

7.1 Format e vlerësimit në lëndën e artit pamor

Mësuesi që jep lëndën e artit pamor ndërton një sërë instrumentesh për vlerësimin e nxënësit, duke iu referuar specifikave të lëndës. ***Instrumentet e vlerësimit*** janë të domosdoshëm për të marrë informacion lidhur me zotërimin e njohurive dhe demonstrimin e aftësive nëpërmjet treguesve të besueshëm për progresin e tyre, të bazuara në **vlerësimin**:

përmes një LISTE KONTROLLI

Mësuesi vëzhgon pjesëmarrjes aktive gjatë aktiviteteve të artit pamor p.sh.:

Aftësia e demonstruar në pjesëmarrjen aktive:

- merr pjesë në procesin e punës,
- ndjek hapat e duhur,
- përdor njohuritë e marra mbi elementet e artit pamor,
- përdor mjetet dhe teknikat artistike,
- reagon duke shprehur mendimin e tij/saj për një vepër arti, për punën e tij/saj apo të shokëve të klasës,

- bashkëpunon gjatë punës në grup,
- prezanton krijime të ndryshme të realizuara vetë dhe respekton punën e shokëve,
- shpreh emocione ndaj veprave të artit dhe objekteve të trashëgimisë kulturore,
- përdor një fjalori të përshtatshëm të artit pamor në lidhje me nivelin përkatës.

përmes një FLETE VETËVLERËSIMI

Mësuesi përgatit fletët e vetëvlerësimit dhe nxënësi vendos çek tek fleta. p.sh.: Sot në orën e artit pamor:

- Pashë me kujdes pikturën me “Lule dielli” të Van Gogut
- Edhe unë krijova një vazo me lule dielli.
- Për lulet e mia unë përdora letra me ngjyra të prera.
- Letrat e prera i ngjita në fletën time.

Nxënësi mund të vendosë shenjën ose ngjyrosë një fytyrë që tregon ndjenjën e tij.

përmes VLERËSIMIT TË PERFORMANCËS

Mësuesi përgatit **treguesit** që kërkojnë të evidentojnë aftësitë e nxënësi kur:

- Përdor mjetet dhe teknikat artistike.
- Realizon ushtrimet me elementet e artit.

- Krijon në një tematikë të caktuar.
- Bashkëpunon me të tjerët.
- Etj.

Mësuesi përdor fletë vlerësimi me kritere të qarta dhe të thjeshta.

Vlerësimi përmes BISEDËS

Mësuesi përgatit disa pyetje të hapura:

- “Cila teknikë artistike të pëlqen më shumë?”
- “Çfarë ndodh kur përziejme këto dy ngjyra?”
- “Pse të pëlqen kjo piktura?”

përmes VLERËSIMIT TË KRIJIMIT

Mësuesi përgatit disa **fletë pune** me tre kuti. Në dy kuti shkruhet emri i ngjyrave që do të përzihen, ndërsa në kutinë e tretë nxënësi do të vendosë ngjyrën që përftohet dhe do të vendosë emrin poshtë. Në këtë mënyrë mund të punohet me të gjitha kombinimet e ngjyrave të para. Ushtrime të tilla mund të bëhen me të gjitha elementet e artit.

7.2 Shembull i niveleve të arritjes për vlerësimin e rezultateve të të nxënit, RN⁴-ve.

Në këtë rubrikë paraqiten disa shembuj të niveleve të arritjes për vlerësimin e rezultateve të të nxënit në tematika të ndryshme.

Tabela 5. Shembull për nivelet e arritjes për vlerësimin e RN-ve

Shembull:			
Rezultati i të nxënit (RN): Nxënësi shpjegon tri çiftet e ngjyrave të para të cilat kombinohen për të përfutur tri ngjyrat e dyta.			
Niveli i arritjes: Shumë mirë	Niveli i arritjes: Mirë	Niveli i arritjes: Mjaftueshëm	Niveli i arritjes: Dobët
- Nxënësi shpjegon saktë tri çiftet e ngjyrave të para të cilat kombinohen për të përfutur tri ngjyrat e dyta dhe i demonstroi në mënyrën e duhur ato.	- Nxënësi identifikon tri çiftet e ngjyrave të para të cilat kombinohen për të përfutur tri ngjyrat e dyta duke bërë prova me përzierjen e ngjyrave.	- Nxënësi identifikon tri çiftet e ngjyrave të para të cilat kombinohen për të përfutur tri ngjyrat e dyta mbas disa provave me përzierjen e ngjyrave.	- Nxënësi ka vështirësi të identifikojë tri çiftet e ngjyrave të para të cilat kombinohen për të përfutur tri ngjyrat e dyta edhe nëpërmjet provave me përzierjen e tyre

⁴ Në udhëzuesit kurrikularë për lëndën e artit pamor do të përshkruhen nivelet e arritjes për vlerësimin e rezultateve të të nxënit sipas tematikave të lëndës.

8 BURIMET DHE MATERIALET DIDAKTIKE

Gjatë zhvillimit të mësimi në lëndën e artit pamor, për realizimin e kompetencave, mësuesi përdor mjete didaktike dhe burime, të cilat nxënësi i prek, i shikon, i përdor, etj. Ai/ajo përdor mjete vizuale, teknologji të nevojshme, jep ndihma të veçanta, përshtat shembuj të ndryshëm, krijon ambiente për aktivitete alternative etj. Edhe teknologjia ka një ndikim të madh në artin pamor duke ndihmuar nxënësit të eksplorojnë vepra arti të ndryshme, objekte të trashëgimisë kulturore, objekte të dizajnit, etj, duke zhvilluar aftësitë e tyre në studimin e kësaj lënde. Mësuesi përdor fjalë dhe fjali të qarta, të sakta, kuptimore dhe me një fjalor të pastër të gjuhës artistike pamore. Mësuesi siguron qasje përmes përdorimit të teksteve dhe materialeve të përshtatshme me moshën dhe mundësinë e nivelit të të mësuarit. Ai/Ajo u prezanton/sqaron nxënësve përmbajtjet caktuara ose shkathtësitë që ata duhet të performojnë.

Mësuesi u krijon mundësi nxënësve të demonstrojnë apo prezantojnë me anë të mediave detyra dhe projekte të ndryshme. Mësuesi duhet të demonstrojë drejtpërdrejt gjatë mësimdhënies në lëndën e artit pamor. Është shumë e rëndësishme për nxënësit e kësaj moshe balanca, lidhja midis demonstrimit të mësuesit dhe dhënia mundësi e përdorimit të njohurive dhe aftësive të tyre në veprimtarinë artistike. Në këtë mënyrë ata do të krijojnë pavarësi në përdorimin e mjeteve nga një nivel në tjetrin. Kur mësuesit i duhet të përdorë kontekstin kulturor të artit, duhet të marrë në konsideratë të gjitha format e artit nga e gjithë bota dhe nga kultura të ndryshme. Programi i artit pamor u jep të gjithë nxënësve mundësinë të zbulojnë dhe të zhvillojnë aftësitë e tyre në përdorimin e një sërë mjeteve dhe teknikave artistike dhe të vlerësojnë veprat e artit. Klasa duhet të jetë gjithëpërfshirëse për të gjithë nxënësit në orën e artit.

Disa nga mjetet më të përdorshme didaktike janë:

- *Fotografi të ndryshme që mbajnë informacionin e duhur për eksplorimin e elementeve të artit në natyrë dhe mjedisin rrethues.*
- *Fotografi të objekteve të ndryshme të artizanatit, të trashëgimisë kulturore, etj.*
- *Riprodhime të veprave të artit dhe postera.*
- *Mjetet audiovizive si: TV, video, video-projektor, kompjuter, internet, CD, DVD.*

- *Mjetet verbale, tekstet si: tekstet mësimore (të detyruara), libri i mësuesit, fletoret e punës, katalogë, albume që mund të përdoren në shkollë për të mbështetur punën e nxënësve dhe demonstruar vepra të ndryshme arti, artizanati, dizajni etj.. Këto burime duhet të diskutohen dhe vlerësohen nga stafi si një pjesë e planit të tyre për artin pamor. Ky plan duhet të jetë i rëndësishëm për të përzgjedhur burimet e dyta, të cilat ndihmojnë për të mbështetur nxënësit në punët e tyre krijuese.*
- *Mjedisi mësimor si: (klasa ,kabinetet e artit pamor, etj.).*

8.1 Përdorimi i teknologjisë dhe burimeve digjitale

Përdorimi i teknologjisë ndihmon në zhvillimin e aftësive digjitale që janë thelbësore në shekullin XXI. Arti pamor nuk është vetëm art, por një mjet i fuqishëm edukimi që ndihmon në përgatitjen e individëve për sfidat dhe mundësitë e botës moderne. Integrimi i artit pamor me teknologjinë ka transformuar mënyrën se si krijohet, shpërndahet dhe mësohen sot teknika të ndryshme digjitale në shekullin XXI. Aftësitë teknologjike zhvillohen edhe në lëndën e artit pamor duke zhvilluar kompetencat lëndore në një dimension të ri.

Integrimi i teknologjisë dhe përdorimi i aplikacioneve dhe programeve pamore gjatë mësimit ofrojnë mundësi për krijimtari, duke e bërë mësim më tërheqës për nxënësit.

Disa platforma dhe aplikacione digjitale për të vizatuar, pikturuar dhe ndërtuar etj., u mundësojnë nxënësve të krijojnë dhe të përdorin elementet e artit dhe mjetet artistike në mënyrë interaktive dhe të personalizuar. Mësuesit mund të përdorin teknologji audio-vizuale për të bërë mësimet më tërheqëse dhe për të ndjekur progresin e nxënësve.

9 REKOMANDIME PËR ZBATIMIN E PROGRAMIT

Hartimi i programit të lëndës së artit pamor bazohet në Kornizën Kurrikulare e Arsimit Parauniversitar, Kurrikulën Bërthamë, Plani Mësimor i Arsimit Bazë si dhe në rekomandimet më të fundit të Bashkimit Evropian për arsimin. Si i tillë ky dokument i shërben mësuesve, vlerësuesve të jashtëm të cilësisë, prindërve, nxënësve. Në këtë rubrikë përshkruhen disa rekomandime për zbatuesit e programit në mënyrë që të zhvillohet me efektivitet programi i lëndës së artit pamor.

9.1 Rekomandime për mësuesit

- ✓ Të lidhin përmbajtjen e artit pamor me fusha të tjera (gjeografi, gjuhë, muzikë, edukatë qytetare, etj.) për të ndihmuar kuptimin e thelluar dhe zbatimin praktik të koncepteve dhe për të kuptuar profesione të ndryshme.
- ✓ Të krijojnë aktivitete praktike që e ndihmojnë nxënësin të kuptojë përdorimin e artit pamor në jetën e përditshme dhe lidhjen e saj me profesione të ndryshme.
- ✓ Të planifikojnë mësimin duke respektuar ritmet dhe nevojat individuale të nxënësve me nevoja të veçanta dhe për fëmijët me aftësi me talente.
- ✓ Të nxisin mjedisin bashkëpunues, të sigurt, ku nxënësit ndihen të vlerësuar dhe të mbështetur në zhvillimin socio - emocional.
- ✓ Të sigurojnë akses të barabartë në mësim për të gjithë nxënësit, përfshirë ata nga pakicat kombëtare dhe grupe të marginalizuara.
- ✓ *Të sigurojnë balancën mes përmbajtjes teorike dhe përdorimit praktik të artit pamor (p.sh. sugjerohet 40% teori — 60% praktikë). Përdorimi praktik i artit pamor do të realizohet përgjatë çdo ore mësimore. Mësuesi është fleksibël që në varësi të kontekstit të ndryshojë këto përqindje.*
- ✓ Të sigurojnë dhe të përdorin librat origjinal të mësuesit si pjesë e paketës së teksteve shkollore.
- ✓ Të sigurojnë dhe të përdorin udhëzuesit kurrikularë të lëndës së artit pamor.

- ✓ Të përdorin materialet burimore për zbatimin e programit.

9.2 Rekomandime për vlerësuesit e jashtëm

- ✓ Të vlerësojnë mësuesit për cilësinë e mësimdhënies në zbatim të programit dhe rubrikave të këtij programi.
- ✓ Të vlerësojnë mësuesit për përdorimin e situatave nga jeta reale në përvetësimin e koncepteve të artit pamor.
- ✓ Të vlerësojnë përdorimin e niveleve të arritjes për përmbushjen e rezultateve të të nxënit.
- ✓ Të vlerësojnë organizimin e punës në grupe dhe bashkëpunimin në veprimtaritë mësimore.
- ✓ Të vlerësojnë balancën mes përmbajtjes teorike dhe përdorimit praktik të artit pamor gjatë zhvillimit të orëve mësimore.
- ✓ Të nxisin mësuesit që të krijojnë mjedise të përshtatshme për personalizimin e të nxënit dhe për mbështetjen e diversitetit në klasë.
- ✓ Të vlerësojnë se si mësuesit promovojnë mirëqenien socio - emocionale të nxënësve përmes mënyrës së komunikimit dhe aktiviteteve në orën e artit pamor.
- ✓ Të vlerësojnë që mësuesit garantojnë qasje të barabartë në mësim për të gjithë nxënësit, përfshirë pakicat kombëtare dhe grupet vulnerabël.

9.3 Rekomandime për prindërit

- ✓ Të inkurajojnë fëmijët që të kuptojnë rëndësinë e artit pamor jo vetëm për notë, por për jetën e përditshme.
- ✓ Të sigurojnë që fëmijët ndihen të mbështetur emocionalisht dhe që mësimi i artit pamor zhvillohet në një atmosferë të qetë dhe motivuese për fëmijët e tyre.

9.4 Rekomandime për nxënësit

- ✓ Të marrin pjesë aktive në orët e artit pamor, duke kërkuar të kuptojnë përdorimin praktik të njohurive të këtij arti.
- ✓ Të bashkëpunojnë me shokët si në klasë ashtu edhe jashtë saj.
- ✓ Të jenë kureshtarë dhe të kërkojnë ndihmë kur hasin vështirësi, duke përfshirë edhe përdorimin e mjeteve digjitale dhe burimeve online.
- ✓ Të kuptojnë rëndësinë e artit pamor si bazë për profesione të ndryshme dhe të eksplorojnë interesat personale në këtë drejtim.

10 NDRYSHIMET PËRMBAJTJESORE

Në lëndën e artit pamor të klasës së parë ka këto ndryshime përmbajtjesore:

1. Vendosja e fokusit në situatat e veprimtarive praktike të të nxënit duke sugjeruar një ndarje 40% pjesa teorike dhe 60% pjesa praktike. Mësuesi është fleksibël që në varësi të kontekstit të ndryshojë këto përqindje.
2. Përditësimi i kompetencave kyçe, dhe i rezultateve të të nxënit të përshtatura për klasën e parë.
3. Përditësimi i kompetencave lëndore të artit pamor dhe i rezultateve të të nxënit të përshtatura për klasën e parë.
4. Përditësimi i temave ndërkurrikulare.
5. Përditësimi i metodologjisë me fokus të shtuar në zhvillimin e mendimit kritik, krijues zgjidhjen problemore si dhe duke përfshirë të nxënit e personalizuar, të nxënit socio emocional, përdorimin e teknologjisë etj.
6. Përditësimi i vlerësimit të nxënit bazuar në nivelet e arritjes sipas rezultateve të të nxënit.